

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetni minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzett levelekben. Ára évenként 3, félévén 1,5, évenként 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

## SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábror egy sor után 4 pkrát követnek; folytonos hirdetések 10 pkr. elengedettek. Mindenki hirdetésre 16 pkr. bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: n. m. előfizetés, hirdetések, reklámok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

## KIADÓ-HIVATAL:

A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

## AZ IDEI TERMÉS

Vidéki levelezőink tudósításából, valamint az ország több vidékein személyes tapasztalatokból is, az idei termést inkább kedvezőnek lehet mondani; jóllehet az erdélyi gazdaszatra nézve egyik legfontosabb tényező, a szőlő, több vidéken igen is megcsúszta a gazdát.

Egy közepes termés is nagy szerencse most, midőn a sokkal gazdagabb gabona-termő szomszéd-tartományokban, s főként Magyarországon, az idei termés szomorítólag ütött ki.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Erdély népesség-aránylag nem természetfelesleges gabonát, s ha a kebelbeli évi terményt a fogyasztók számával összevetjük, tapasztalni fogjuk, hogy rendesen nagy mennyiségű gabona szokott piacra szállni mind Moldva és Oláh, mind Magyarországból beszivárogni.

Ha erre elgondoljuk a kolozsvári érdemes iparkamarának, közelebből lapunk 80-ik sz. mellett szétküldött jegyzőkönyvében látható azon fontos felvilágosítását, miszerint hazánkban a szesztermelés az utóbbi évtized alatt ötszörösen emelkedett: nemcsak a nép folytonos demoralizációjának ezen hőmérője miatt kell aggódunk, de tartani lehet attól, hogy a gabona ára nagyobbra fog emelkedni, hogysem a szegényebb néposztály nyomora rémületesebb fokra alá ne süllyedjen.

Mint jobbadán földbirtokos nép, annak ugyan csak örülhetnénk, ha a gabona ára illőleg díjazza a gazda fáradságát: de mint egyszersmind a humanizmus érzetében gazdag nemzet, nem kívánunk ezernek oly szerencsét, mely milliókat nyomorán, sőt talán éhhalálán alapulna.

Különben is a kellő világ-közlekedés hiánya miatt, Erdély természet-osztálya még mindannyira a kebelbeli műipar szeszéje alatt áll, hogy a gabona emelkedése, viszonyítva a napi szükségre elkerülhetlen árucikkhez, csak a pénz értéke devaluációjának processusát állítja elé; sőt a műipar által előállított cikkek még min-

dig néhány százalékkal felülrugtatnak azon proportion, a mint azok rendes időkben a gabonához állottak; a míg a tengeri vérékáját egy váltó forintért adtuk, hat váltó forintért vettük azon cseléd-csizmát, amiért ez évben 5—6 pfrintot adánk, mikor egy kis vékatengeri 40 pkr. körül járt. Igaz ugyan, hogy a mi valódi luxus-kiadásokra megy, — a mennyiben azoknak megrendelése Pestről, vagy Bécsből is hatalmunkban áll, — sokat egyenlít ki a kebelbeli műipar ár-emelkedése miatti kiadásainkból; de ez csak egy csalás; ennek csak akkor volna értelme, ha minálunk is, mint Rómában hajdan, nem volna szabad a nőknek elegánsabb ruhát vásárolni a tanács híre nélkül.

Igy, a mint vagyunk, ha gabonánk ára emelkedik, a fényvágy, a divatkörség is együtt nő azzal; s régen, míg 20 pkrért adtuk tengerinket, a középbirtokú lány, és polgárság gyermeke csak menyasszonyi ruhájában birta az első selyemkötőt; míg most a csősz neje is selyembe öltözik: s csak a napokban saját szememmel láttam egy műiparos három éves leánykáját florenziai tatotába öltöztetve, lebegő krinollinnal.

Ugy látszik, nálunk a pénzjövdelemmel együtt jár a kiadás ösztöne; malomkerekek vagyunk, úgy forgunk, a mennyi víz ömlik reánk, s a reánk omlottat mind egy cseppig le is öntjük magunkról, s ha elvékonyul a víz, nyikorgunk, a hogy lehet, vagy éppen megállunk, kiszáradunk, s végre elrongyolódunk.

Ezért szeretem én a közép-szerencsét; minden jövdelem, mely a fáradság illó díja, becsessé válik előttünk, s mérsékelt és észélyes kiadáshoz szoktat.

A gabona levén az állam népessége önfenttarthatóságának első alapja, arra ugyan az állam sohasem megy, hogy a gabona-árt limitálja, szabad levén a pénz, s éppen e szabadság kölcsönözvén kellő élénkséget a gazdaszatra iparának; de kerülő intézkedésekkel az állam mindig körülminázza az étkezékek tulságos ár-emelkedését, vagy azzal, hogy külső élelem-szerek beszállítását eszközli, vagy, és pedig mindenek

előtt azzal, hogy a helytelen fogyasztás útjait elzárja.

Ilyenkor a szesz-gyárak rendszerint szenvednek, melyek valósággal nem is egyebek, mint üstjei a pokolnak, gépei azon rossz daemonnak, mely az emberiség testi és lelki elsatnyítására folyvást működik ellanyira, hogy ha a szesz elterjedésének szomorú következményeit, elkezdve Galiczián, el egész Irhonig, végigtekintjük, bámulunk kell, hogy az emberiség hogyan nem hozott még törvényeket a szesz-gyárak szétromboltatására, s hogyan enged, hogy a buta tömeg oly bő alkalommal követhesse a részegeskedés nemtelen, és végeredményeiben többnyire irtózatosszólóit?

A népek szabadsága nem abban áll, hogy a gyermekek szabadon mérget ehessenek, vagyis, hogy a gyámoltalan nép észtopító, s testölő szesz italokkal töltsék meg mindinkább romlott véréit. Ép és erőteljes öseink jól el tudtak vigadni a bor mellett a nélkül, hogy ismerték volna a pálinkát, s a vele járó ezer betegséget, bányuságot, s kora halált.

Azt hisszük, hogy a magas helytartóság a midőn az iparkamarától a szesztermelés állásáról kimutatást kívánt, azon viszonyokra volt fordítva figyelme, melyeket a birodalom gabonatermési statisztikája a jelen évre nem igen kedvezőnek mutat fel, s a főhatalom kérdésen kívül tudni fogja, mennyiben látszik szükségessé egy oly iparág fekeztése, mely rendesen a nép demoralizációjában leli piacát, egy szűk gabonatermés-időn pedig legfeljebb méregitalt adhat azoknak, kik az éhség miatt haldokolnak.

Dózs D.

## KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS

Konstantinápoly, szept. 25. 1858. — Azon sürgönyi tudósítás, hogy a török kölcsön aláírtott (öt millió font sterling, melyből most előlegesen csak három millió fog lefizettetni), igen jótékony hatással volt a rég tengődésben lévő kereskedelemre; az ércpénz magas ártója

leszállott, a bizalom lassanként vissza kezd térni; a kaimetok (papir-pénz) most már félelem nélkül fogadja el mindenki, főképpen mióta a kormány egy nyilatkozata kijelenté, hogy az említett kölcsön csak is kiválóan a künt lévő papir-pénzek beaváltására fog fordíttatni.

Törökfönt egyszerre meglepte a gazdálkodási szenedély; a szultán egy rendeletre a civil hivatalnokok fizetését 10%-val szállította le, minek következtében mindenesetre szép összeg maradt a kincstárban.

A szultán leányai mellé felügyelőket (intendant) nevezett és pedig

Adile szultana (Mehemet Ali pasha neje) mellé, Mukhtar bey pénzügyminiszeri tanácsnokot.

Fatime szultana (Ali-Galib pasha neje) mellé, Omer-Csemal effendit.

Risze szultana (Elhem pasha neje) mellé, Rizza effendi, hadügyminiszeri tanácsnokot.

Desemile szultana (Mahmud pasha neje) mellé, Kacsis effendi hadügyminiszeri tanácsnokot.

Münire szultana (Ithami pasha neje) mellé, Mehemet Trakir effendi pénzügyminiszeri tanácsnokot.

Ezek fogják a szultának költségeit fedezni, s felügyelni, hogy tulságos költségekbe ne verjék az államot, csak az általuk aláírt hiteleket fogja ezután elfogadni a kincstár.

Mult vasárnap lord Stratford Redcliffe a Caradoc nevű gőzösön, a 40 ágyus Curacsva kíséretében, megérkezett, 24 ágyú-dörgés adá tudára a szeretett lord megérkezését. Az angol követségi palotába megérkezvén, Sir. H. Lythton Bulwer vezetése alatt, az itt lakó angolok tisztelegtek; a nemes lord örömet fejezte ki, hogy régi ismerőseit s barátait viszont láthatja, s beszédét így végző: bár itt létem rövid leend, igen örömdeni fogok hontársaimat láthatni, kiknek látogatása mindig kedves volt és kedves leend előttem.

Szerdán egy fényes kísérettel tett látogatást a fővezér Ali pashánál, holnap pedig a szultánál fog látogatást tenni, hogy megbizó levélét, mint a királyné rendkívüli s teljhatalmu követé, bemutassa; azt hiszik, hogy Montenegro s a Dunafejedelemségek ügyei körül felmerült nehézségeket elhárítandó jött ide Redcliffe.

Kiazim bey, Fuad pasha fia, e hó 15-kén elindult Párisba, a Dunafejedelemségek szerződésének megerősítését (ratificatio) vivén magával; mihielyt ennek hivatalos közléséről a tudósítás megérkezendik ide, azonnal ki fog bocsáttatni azon fermán, mely a fejedelemségek népeinek hospodárjaik választására az engedélyt megadandja.

A napokban egy nagyszerű szemlét fog tartani a nagy-ur sergei felett, az ádrianápolyi kaputól a hét tornyokig terjedő nagy térség szor-

De hah, ki az, kit el nem rémitett  
Zugó vihar, üvöltő fergeteg,  
Ki erdők, bércek tuskés utait,  
Nem nézve bajt, most indult járti meg...  
Hová sietsz jó vándor, ily időben?  
Itt-ott terül imádott szülő-földem...

Tizszer jött már e tájra a tavasz  
Rózsás fejével s kérdé hol vagyok?  
Búsán felett rá jó öreg szülém,  
Hogy rég üresek a meleg karok...  
Ábrándaim syréni messze csaltak —  
Nem hallgatám szavát szülői ajknak!

Megusztam a világnak tengerét,  
Keresve kincset, hirt, nevet —  
Meggzagatván az engem szerető, —  
Értlem remegő hűv szülő-szívet —  
Rég szétrepült halálom kősa hire:  
Majd megrepéd szegény anyámnak szíve.

... Ábrándjaimnak serge elrepült,  
Vendégemul hagyván szegény valót,  
Száz szemrehányás, envád üldözött,  
Nem láttam többé jó éjt, jó napot...  
Nyomomban járt mindig szülőmnek arca,  
Oh nagy vala szívemnek kintja — harca!

De im, midőn így zajgott, hánykodott,  
Megtört szívemben a kétségbeesés:  
Szelid ajak emelte föl szavát,  
Szelid szavát a józan ébredés:  
Menj vissza — szölt, — mert meg van bocsátva,  
Feledve lesz a megtérő hibája...

És én kitéptem lelmem kertiből  
A nagyravágyásnak mérges gyomát,  
És földteritni elindulék

## A KIRGIZEKRŐL.

(Folytatás.)

Égész aulánk hallgatva és szent tisztelettel állott a búbajos körött. Ez, negyed-órát mozdulatlanul ülven, akkor mozogni kezdett, s — mintha ébren álmódnék, — különböző szavakat hallatott. A szultán, s a többi főemberek, vagy öregek közelebb léptek, s kíváncsian lesték szavait, s végre is azt huzták ki, miképp utazásunk szerencsés lesz. A szegény ördögöt, a kuruzslót, — tevére rakták, s új jeladásra az egész sereg megmozdult, és a vonat megindult. Én kirgiz öltönyben, fűrgé lovon, Arzálan mellett lovagoltam. Asszonyai kérelmére a szultán, különös kegyelemből, lovászmesterévé nevezett ki, — vagyis inkább személye körüli szolgálatra alkalmazott. Tisztem abban állott, hogy ha lováról leszállott, zabálját tartottam, kumiszát \*) magamnál kellett hordanom, pipáját megtöltenem, fegyvereit tisztogatnom; ebédkor mellette szolgálnom, s öt elbeszélés- és ének-mulattatnom.

Az első napokban egyszer Arzálan mintegy száz lépésre előbb lovagolt övétől, s engem magához kiáltván, így szólt:

„Már ismered, milyen életet élünk, s hiszem, nem fogsz azon igyekezni, miképp sivatagjainkat azon városokkal fölcseréld, hol az emberek azért gyűlnek össze, hogy egymást kölcsönösen megcsalják, s oly szükségüket találjanak föl, melyek őket minden gondolható élvezet rabjaivá teszik; hol mindenki csuszik-mászik, s megalacsonyítja magát azelett, ki őt az ostobák szemében fölelelheti, s gazdagsággal meg-

rakhatja. Mire van szüksége az embernek? Tápra, öltözetre s kőzbátorságra. A jövő letti gondoskodás nem háborítja a jelen örömet, s mindig készek vagyunk, a nyugtalan vagy vagyon-vágyó szomszédot erő-hatalommal viszszautasítani. Többre becsüljük fegyverünket a hazudozásnál, cseleknél, a ravasszagnál, — melyekkel a ti városi lakosok folytonos harcban vannak. Városaitok szépségét utcáitok szélességéből, épületeiteket és templomaitok nagyságából következtetitek. — A mi egyházunk az énekek boltozatja; városaink azon mérhetlen sivatagok, hol mindenki bátran elfér, s hol se kőfal, se kapu nem bilincseli le a szabadságaratot. Én láttam Moszkát és Pétervárt; volt alkalmam minden csodáitokat bámulni, — s megvalék lepetve, midőn szemlélem, miképp tekintélyes és jeles emberek hasztalan csekélységekkel foglalkoznak, nyugalmokat és egészségüket egyedül azért áldozván fel, hogy szüntelen fényes szekrényben élhessenek, részint nyugodtan, részint foglalkozva, — vagy hogy gyomrukát edes méreggel megtölthessék. Iván, én téged szívembe zártalak; akarom, hogy jeles lovas légy; — megtanítottalak a fegyver és ló kormányzására. — Ha ifjú kirgiz hölgyeink közül valamelyik kedvedet megnyeri, vedd el; én magam leszek kérő, \*) s kicsiny gazdaságod elintézéséről gondoskodandom.

Megköszöntem Arzálannak irániami jó érzelmét; — oly helyzetben, minőben én vagyok, tevéem hozzá, nincs más választásom, s minden-esetre inkább akarok katoná, mint szolgá lenni.

Arzálan szultán parancsolá a kísértő lovagoknak, adják ügyességöknek némi bizonyosságát.

\*) A kumisz forralt kanca-tejből készített erős ital.

(Folytatjuk.)

## A határör.

Zug a vihar, üvölt a fergeteg,  
Villám cikázik — a föld keble nyög,  
Száguld a mennyi bércek ormain  
Isten haragjaként, és ujra bög.  
Ember, vadállat rejtekkébe buvna,  
Rém-áhitattal térdre porba hullnak...

galmasan készítették, ezen alkalomra több mérnök s hidász-csapatok vannak kiküldve földvárak, sánczolatok sat. készítésére.

Miri Cedri-oglu-Izincir bey, a kurdistan uralkodó család tagja, ki még az utolsó hadjáratkor felállt a kormány ellen, s azóta folytonosan harczolt, végre haditörvényszék elé fog állított.

A porta egy jegyzékiratot küldött a görög követnek, melyben Canarist, a cretai görög konsult, azzal vádolja, hogy az utolsó mozgalomban felkelésre bujgatók a népet, s visszahívását követeli; a követ kormányával közölte ezen vádat; még eddig a felelet nem érkezett meg.

Vagy tizenöt napja, hogy két rendkívüli vendég látogatja meg egunket, s ez két hosszú üstökös cometa, egyik este napnyugt után mutatkozik nyugaton, éjszaka-keletre nyúló hosszú sörénnyel; a másik reggel Aurora előpótájaként tünik fel keleten; hogy melyik csillagzathoz, melyik naprendszerhez tartoznak, biz én nem tudom, csak azt mondhatom, hogy azok, mint mindig szokott történni az ily rendkívüli jelekkel, mindenféle bajjóságot, dühöngő csatákra, irtó háborúkra engednek tág mezőt az okoskodóknak, s hogy ezek keleten, az előleletek honában sokkal nagyobb divatban vannak, mint bárhol, az magában értendő.

(Folytatjuk.)

**Dézs, okt. 7-kén, 1858.** — Ö cs. k. Apost. Felsége nevenapja a múlt hétfőn kerületi városunkban is megünnepeltetett, a cs. k. kerületi hivatal és más hivatalos testületek, s minden rendű és felekezetű szép közönség, előbb a r. kath., azután a református egyházban emelt buzgó imát a mindenek urához ö flegé hosszas életeért s boldog uralkodásáért.

Okt. 5-dikén este fél hét érkezett városunkba Erdély ujonan kinevezett katonai és polgári kormányzója és vezénylő tábornoka herceg Liechtenstein Frigyes ö magassága a Szilágyság felől utvonalon, s nagyszerűen lön fogadva; lovas csapat ment ö magassága eleibe, magyar fiakból álló, száguldo paripának, a határszéli, városvegyi s egy harmadik diszkaput át, melyek közül az elsőnél a városi polgármester Pataki Dániel ur fogadja diszes küldöttséggel magyar nyelven mondott beszéddel, mire ö fensége részben magyar, részben német nyelven szívesen felelő mellőztetett; a másik dombteteli kapu sok mécs fénytől tündöklött, a harmadikon lángoló gulák füstje emelkedett légbe; a megérkezés perczében 100 fáklya fénye és füstje lepő el a nagy piactól, harangzúgás, tarackdurrogás s hangos éljenek jelenték a megérkezés feletti örömet; majd kört formált a fáklyásmenet, s egy zene-banda változatos darabokat játszott a kerületi mgos főnök ur dala előtt, hol ö magassága szállva volt, ki az erkélyre kijött s magát többször meghajlotta; az éljenek morgadalmak dörgedéseit viszhangozván száz meg száz ajak; a megérkezés után különböző hivatalos testületek lőnek bemutatva cs. k. kerületi főnök mgos Stadler Károly ur által. A városi polgárság nevében községi képviselő id. Róth Pál üdvözlé a magas vendéget; a nemességet és birtokosságot ifj. gr. Bethlen Sándor vezeté, azután a papság és tanítókak tisztelgett; az ártatlan fehér-zöldbe öltözött kis leánykák már a lak lépcsőjén üdvözlő verssel s virág-koszorúkkal köszönték ö magasságát. Az egész város fényesen ki volt világítva; hét óra

után Szathmári K kereskedő által készített tűzijátékban s tüzes röpentyükben gyönyörködött a nagyszámú közönség, mintegy kilencz különböző transparent volt kivilágítva, melyek közül egyik a herceg családi czimere volt kivilágítva, más helyeken különböző feliratok; a piacz szeglete földszinti egyik lak ablakában ezt lehet olvasni: „Éljen Erdély kormányzója herceg Liechtenstein Frigyes, kis hazánk javára!” A helybeli izraeliták transparentjeiket egy régi kőfal kerítése előtt állíták fel, kivilágított üdvözlő sorok, rimes versekben német nyelven magokba foglalják ö magassága névbetűit kiülő szótágokban, melynek értelme körül-belül ez volt:

„Béke legyen napjaidban, hogy szeliden kormányozz,

Világosság utaidon, a borura derűt hozz. Lásd o herceg, ezen szavak szeretettel hirdetnek,

A zsidó innen tiszteleg, mivel földet nem szerezhet.”

Az innepélynek kedvezett a szép idő.

Okt. 6-kán ö magassága a helyben székelő hivatalokat, a ref. templomot és kisdóvót magas látogatásával szerencsésíté, előbb Szamosújvár látogatására rándulván.

7-kén a lakanyákat néze meg, s 9 órakor Beszterce felé vevő utját diszes kíséretével, nagyobb fényvel, örömmel és szíves jóindulattal városunk által mostanság senki se lön fogadva.

A dézsiek közül ma sokan a szomszéd Kozárvár helységébe, a besztercei utban, rándultak ki azon két diszkapui piramis megnézésére, melynek eszméje sok tekintetben eredeti, és a kivitel valóban meglepő volt; az oszlopzat alapját két malomkő képezé, mely a szomszéd Csicsórol vágatott, mivel nagy kereskedést üznek a közel falvak lakosai, ezen felül búzakalásztól hullámzó kévék, míg a felfelé keskenyülő oszlopzat köröskörül aranyzin kukuricacsókból volt kirakva, éppen a tetőn kövér szőlő-fürtök lógtak borágokon; tehát az egész hazai terményekből állított ki, s nem ok nélkül tett kedves benyomást a nézőkre.

Ö magassága szamosújvári kirándulásában hasonló lelkesedéssel fogadtatott; a diszes lovas-csapatot Makrai Kálmán vezeté; a g. e. hitű püspök Alexi ö mellőtsága kocsiját küldé ö magassága szolgálatára főtiszt. prépost urral, a városi polgármester Jakab Bogdán ur az első kapunál német, a másodiknál magyar nyelven üdvözlé ö magasságát, ki a helybeli hivatalokat meglátogató, s a nagyszerű s éppen építés alatt lévő részeiben is erősségnek szemle-vizsgálatot tartott.

Ö magassága környékünkbeni egész hivatalos szemle-utja egy diadal-uthoz hasonlított, melyen haladva, legbiztosabban megnyerhetni a szíveket, mi a nyájasság, humanitás, s nemes szelidség s megnyerő modor, mi a magas polcon álló státus férfiban sokkal kitünőbb erény, mint az egyszerű honpolgárban, s melylyel ö magassága eldöje, az idevált herceg Schwarzenberg Károly, oly szép hódításokat tett hazánkban a szíveket és kedélyeket.

**Aranyosszék.** Szept. 28. és okt. 2-kán. — Aranyosszék e napokban kitünő örömben részesült. Szept. 28-kán d. e. 11 órakor érkezett Vincze kormányzó-herceg Liechtenstein ö magassága. Vincz városa, minden rongált állapotja mellett is, igen csinos készületet tett ö ma-

gassága elfogadására; diadalivet emelt, szépet és illendőt, melyen négy osztrák és két magyar nemzetiszínű lobogó lengett a jövő felé. Ki voltak állva Aranyosszék celebratái férfiakban és nőkben. Képviselő volt a clerus minden hitfelekezetből. Volt állítva mintegy kétszáz válogatott lovas-legény a nagy vendég kíséretére. Megérkezvén pedig ö magassága, a diadaliv alatt leszállott hintójából, a hol is Cs. T. ur Aranyosszék, vinzi plébánus és esperes f. t. Kovács ur pedig a város részéről tartottak hódolati beszédet, mire ö magassága egy igen rövid, de szívélyes beszéddel felelt, beszéde így kezdődött: „Sajnálom, hogy az önk nyelven nem szólhatok, de remélem, így is megértenek önök!” sat. Azután megnézte a nagyszerűnek indult, de összerombolt praetorialis házat, s egy emelkedett helyről megtekintvén a körülselegt népet is, fölpatant szekerébe, s meghajogtatván magát, éljen kiáltások között, sok kocsis kíséretében elment. A kercsedt tónál, mely Vincz és Torda között fekszik, meg tartott egy réce-vadászatot, a hol is várfalvai b. Jósika Pálnó ö nagysága reggelitét mellőztetett elfogadni, estére Tordán maradt. Okt. 2-kán Kolozsvár felől érkezett fél egyre Tordára Magyarország főkörmányzója Albrecht főherceg ö fensége, a hol is kevés ideig mulatván, ki-sietett a sz.-mihályfalvai téren felállított Schwarzenberg-ezredhez. Szívünk öröme tetőpontját érte el, látva ö fenségét hazánk bércei között, ö fenségét, ki a magyar nép annyira szeret, és a ki oly szeretve és boldogítva kormányozza a magyar népet, kinek jötteiről nem győznek beszélni a birodalmi lapok, kinek, nem látva, nem ismerve is, oly tisztelettel hódol minden igaz magyar ember. Keblünk tiszteletét kétszerelte ö fensége azon kegyetes népszerűsége, melyet szerencsénk volt tapasztalni a fölállított katonasághozi díszmenetekor, nem választván ö fensége a katonasághoz vivő egyenes, hanem a nézőség felé vezető utat, köszöntvén csoportokat, egyeseket, sőt még a kalapot levett pástorfiakat is. Ezután kezdődtek a katonai tisztelgések, és ezek után folytak ö fensége parancs-osztásai szerint a hadigyakorlatok. Szívünk egy látásra megtölt ö fensége emlékével. Isten végye kormányozza a dicső kormányzót!

**Zilah, Szept. 29-én.** — Szerkesztő ur! A mely körülmény községnk egyébként élénk iparuzletének, s általában egész jövő emelkedésének fő és elháríthatlan akadályul szolgál: alkalmas folyóvíz hiánya teszi egyezsmind nálunk a fogyasztó-osztálynak, mely e tekintetben körülbelül az egész városhól áll ki, nagy kényelmetlenségére, hátramaradására az örlést oly nehézzé, hogy már az ideizhez hasonló száraz nyáron által, midőn az a pár patak, melyek vízi-malmaikat így is csak reggelte, és mikor csorog, akkor forgatva hajtják, teljesen kiszárad, a száraz-malomban (vámunkivül) harminc-negyven váltó krajczárral megy egy véka gabona örlési díja.

Ezért, kivált újabb időben, gyakran volt szó, s tervelgetés gőzmalomnak részvények útján leendő felállításáról, mely még egyelőre az időjárastól függetlenül, s az apró vízi-malmokonki örléssel járó alkalmatlanságok nélkül lenne képes a fogyasztásnak megfelelő mennyiségű lisztet előállítani; másfelől a közönséget a rendes vámon kívüi egyéb bírral ne terhelje. — De a szó, miképp szük erszényünknel még szükebb

vállalkozó szellemünkől várható volt, csak szónak maradt és tetté váltására lépés még mind eddig nem történt. Most egyszerre azon értesítés lep meg, hogy a mit mi nem tudtunk, a gőzmalom, egy szomszéd tehetős földbirtokos, — Wesselényi Ferencz — akarja a város határára felállítani; s ismerve azon polgártársunk kedvező anyagi helyzetét, tevékenységét és a vállalat jóvedelmét voltát; a szándék mielőbbi kiviteléről kédkedni se lehet. Azért, még mineklőtte idejét mulná, községnk érdekében jórónak vélünk figyelmeztetni intelligenciánk tehetősebb és tevékenyebb lakosait; ne szalaszzák el és ne ereszkék idegen kézre e biztos és később vissza nem idézhető alkalmat, mely által nem csak a közjónak hasznót, hanem magoknak is biztos és állandó jóvedelmi forrást teremhetnek. A kivitelre szükséges tőke, részvények útján, városunk vagyonosabb osztályától minden megérőltetés nélkül kitélnék, s nem gondoljuk, hogy az urbéri kárpótlást célszerűbben lehetne behuzálni.

Mult héten, egy délután, a Kraszna-utczán, állítólag gyufával játszott gyermekek által támadt égés folytán, — három (szalmás) ház lett a tűz martaléka, melyek közt csak az egyik volt biztosítva.

Nagyon célszerű lett volna a helybeli jótékony célú mükedvelő-társulat által, ezt követő napelodától „Nagypap“ czimű vigigáték jóvedelmét az égettek felségelésére szánni; e firma, a részvét ide benyomásánál fogva, bizonyosan szép jóvedelmet hajtott volna, — többet mint később két előadás is. Hir szerint, a jövő vasárnap Szigeti, (A) Becsületzó“ cz. vigigáték fogják színre hozni, s vagy ezt, vagy valamelyik jövő előadás bevételeit a Kolozsvárra tervezett magyar valád (real) iskola alapitókéja javára szentelni. Ezt ugyan, csak hirből tudván, nem mernők bizonyosképpen állítani, nehogy azon okos emberek vidám (mert nevelésés) hibájába essünk, a kik szolgálojok mérszárseken szerzett temondáját életbevágó dologban is hiteles kulforsának véve, hajtják lyukról-lyukra mint a prűsköt; mert még nagyobb szögyen-szemre meg is csafolának véle, s mint-hogy az igazság csak igazság, pro et contra — vissza kéne vonni; ezt meg aztán lemosolva „buzgó“ irodalom-barátok (ah, ah!) és ügy-rokonok (öh) vinnék házról-házra: „megczáfoltak Veszedeles Jánost, hejehujahaj!“ Ugy kell neki, az ebugáltának; hogyha ujságrírásba fogott, hát mért nem tud mindent tudó lenni.

A nyár folytán megakadt szini-előadások ujra megnyílásán kívül egy Somlyóról érkezett tánczmeret is jelenti a tél közlegését, nemcsak a fecskek odahagyott — meghült fészke, és a fába szorult fereg rívó sivitása. Igen: a Kolozsvár olvasói még nem is tudják, miképp szomszéd Szilágysomlyó városában is szintén jótékony célú mükedvelő-társaság áll fenn, \*) melynek, valamint az ottani IV. oszt. r. kath. gymnasiumnak, és közlétele egyéb emeltyűinek mükedéről, hogy még azon értelmes ifjakban gazdag városból egy tudósító nem akadt: azt érdemul nekik éppen nem tudhatjuk föl. De a helybeli társaság mindazáltal nem akadályozza a somlyai bájos hölgykoszorút, hogy néha a mi szini-előadásaink nézői közé is ne hullasson egy-egy virágzalat.

H. \*) Közlebről adtuk erről tudósítást; örvendünk, hogy Zilahon is ez eszme ujra feltámadott. Szerk.

Bántott szülöm szívénél nappalát,  
És az örömmosolyt feltűzni ujra  
Az értem gondredős, siralmas arcza.

Im ott terül a szerény kis falu,  
Melyben szülömnek gyászos élte foly,  
S már látom, mint ragyog fel arczain,  
Látáson a boldogság, mosoly...!  
E kép erősít, e kép buzdított fel,  
Hogy ne gondoljak villám-fergeteggel...

A fergeteg haragja elphent,  
A napnak arcza ismét felragyog,  
A kis falu harangja légen át  
Olyan panasztelt hangon sir... zokog...  
A vándor arcza perczig elsötétül:  
„Meghalt hát egy e föld jó népe közül!”

Aztán ismét mosolyg, mint azelőtt,  
Ismét elnyomja a bánat könyét,  
Hiszen szüksége lesz reája majd,  
Hogy elsirassa azzal örömet.  
Othon szülőszerelem karja várja,  
Hajján viszi lázas örömmek árja!

Mi boldog ő! mi boldog ő szegény!  
Lázangó szíve ah miként dobog!  
S hogy is ne? rövid kis fel óra még;  
S anyja szerelme keblén csüngni fog.  
Az óra út... már-már csehlán a vándor,  
Szent hála-szó repül el ajakáról...

De im, a mint közelebb-közelebb megyen,  
Arczáról hervadni kezd a mosoly,  
Szeméből a legszaggatóbb keserv,  
Kétségbeesés, tépett szív könye foly...  
Bús harangszónál halottat kísérnek...  
Jó anya az... ő érte sir az ének...!

A bús fia a könyekkel, miket  
Csöndes boldogság karján sirni szánt:  
A sir virágait öntözgeti,  
Midőn azok epednek nedv után —  
S mindannyiszor száll ajkáról az átok:  
„Vágyak syréni, lelkem átka rátok!”  
M..... Sándor.

## EGYPÁR HAZAI GYÁR.

Midőn azon két gyárról akarok szólni, melyeket a nyáron székelő földi utazásomban megtekinttem, melyek ujdoságuk, s a köz-elhaladást jelző helyzetüknél fogva figyelmet érdemelnek, egyezsmind néhány eszmét is érintenem kell, melyeket ezen gyároknak szemlélete, valamint hazánkban anyagi haladása, és haladásának összehasonlítása fölötti elmélkedések ébresztettek bennem.

Szerintem Erdély anyagi jobblétét legbiztosabban, és a lehető legrovidebb után a földmívelési reformok eszközölhetnék; mert éppen ugy fekvési, mint helyi viszonyainknál fogva inkább természetére, mint a termények földolgozására vagyunk hivatva; de azért őszinte örömmel üdvözöltem a haladó iparnak, távollétem ideje alatt keletkezett, e két viruló képviselőjét először, mert olyan terményeket dolgoznak föl, melyek (vasutaink nem levén) különben se volnának könnyen elmozdíthatók. Másodszor: mert, ha csak a szomszéd koronárságokkal hasonlítjuk is össze magunkat, az anyagi jólétnek, a vagyonbeli gyarapulásnak terén még annyira hátravagyunk, hogy a haladásnak minden szikráját, minden jelenségét örömmel üdvözlünk, és őszintén gyámlatunk kell.

A két gyár, melyekről szólni akarok, egyik a fülelvas, másik a brassai gyufa-gyár. Nem akarok se statisztikát, se topographiai leírást adni. Talán hosszadalmas is volna elmondani, hogy a gőzerő alkalmazásával mint olvasztják, esztergálják, furják és faragják a vasat. Az elsőre vonatkozólag csak annyit említek, hogy az a kies völgy, mely most a műszerek zaját viszhangozza, hol mnkások vidor serege hullámkzik, mely maholnap talán kiterjedt gyárvárossá fog fejlődni, ez a kies völgy, mondom, csak néhány év előtt, a vadregényesség ősjellegét még annyira híven hordozta homlokán, miszerint (a farkas, és medve-vadászokat kivéve) akár ki is irtózott volna azon gondolatától, ott egy éjtel s szabadtan töltöni.

Igen jól emlékszem, hat vagy hét évvel ezelőtt báró Rauber Nándor, s néhány erdővidéki birtokos ur kezdetűk itt az első olvasztókemenczét építeni. Az óta sok vasat olvasztottak azok a kemenczék, de most egészen más-ként van; nagyszerű, és meglepő eléhaladás történt, mely egészen megfoghatatlan volna, ha nem tudnánk az ember, hogy nemcsak a tündéreknek, de a pénznek is varázshatalma van.

Egy bécsi és brassói polgárokból alakult társaság bírja most e gyárt, s ha az ember e gyáron végigtekintve, a hazai ipar lendületét látja, és e felett örömet érez: másfelől elszomorodik, ha elgondolja, hogy az erdélyi földbirtokos, ingatlan vagyonában fekvő tekintélyes tőkéje mellett is, mily kevés rendelkezhető pénzzel bír. Ha gazdaszatunk s földbirtok-viszonyaink csak néhány év óta, (a mikor Styriában az első gazdasági-egyesület létrejött) rendezve lett volna, eddig nemzeti bankkál is bírnánk, vagy volnának kölcsön-pénztáraink, és az erdővidéki birtokosok talán nem adták volna el ezen saját területükön indított, és virágzó jövőt ígérő iparvállalatot.

Földmívelési reformok, és okszzerű rendezett gazdaszat legyen jelszavunk. Erdély honfiai nagy és magasztos eszmékért tudnak lelkesülni. Jelen praktikus korunkban is nem fedkezve meg a szellemi érdekekről, muzeumot alapítanak, művészetet, irodalmat pártolnak; karj volna, ha elhanyagolnák anyagi érdekeiket. Az emlékek megőrzéséhez új erők kellene.

Az urbéri törvényszékek által a tagosítás is czélozva van, s én szeretném, ha stentori hanggal bírnék, hogy az újítás elleneinek (ha még volnának ilyenek) fölökbe kiáltam, gazdasági reformok, és tagosítás, mindeknek felett!

De kevésse eltértem tárgyamtól. A brassói gyufagyárról akarok szólni.

Mindenekelőtt örömmel tudatom, hogy itt magyar pénz működik. A gyár firmája: „Tolnay & Comp.“ lehetne ugyan, Tolnay és társa.

A vállalat még csak a fejlődés (a bimbozás) korszakában van, s mégis nyolcz szobában dolgoznak; van hat száraztó-kamara, és naponként mintegy nyolczvan ember foglalkozással ellátva. Ha a készitmények jutányosságát és jó-ságát tekintjük, ha elgondoljuk, hogy Brassóban a városnak is mennyire érdekében van, ily vállalatot, mely falai közt közlekedést, és pénzforgalmat gyarapít, a lehető segélyezésben, és kedvezményekben részesíteni, lehetetlen, hogy szép jövőt ne jósoljunk e gyárnak.

En pedig leveletem azon ohajtással zárom be, hogy iparunk, és gazdaszatunk vajha felvirágozunk valaha, mely által a földbirtokban heverő egész tőkénk kamatazová tétetvén, szellemi ugy, mint anyagi tekintetben birodalmi országtestvéreink akármelyikével kiállhatók a versenyt.

## KOLOZSVÁRI NAPLO

\* A Liechtenstein kormányzó herceg ö magassága és Albrecht cs. Főherceg ö Fensége városunkban mulatás alkalmából történt, s figyelmét élénken foglalkoztató ünnepélyességek közben, feleltük megemlíteni, hogy városunk derék polgárát, Biasini Domokos urat azon szerencse érte volt, miszerint a szent szék követe, de Luca ö excja, nála ebédelt a kíséretében volt g. e. egyház fejével. — Nem kevésbé említésre méltónak találjuk azon körülményt is, hogy verdélyr. kath. püspök, Haynald L. ur, közelebből Biasini urata kolozsvári kath. elemi iskolák világi felügyelőjévé nevezvén ki, ünnepélyes beiktatása folyó hó 3-dikán ment végbe a tanári kar jelenlétében.

\* A helybeli távirda f. hó 9-ke óta fel van hatalmazva magán-sürgönyök főlvetelére is. A feladási idő egyelőre csak reggeli 9-12, és d. u. 2-7-ig.

\* Folyó hó 12-kén, éjjeli két óra tájt, újból harangok vést-jelentő zugása riasztott fel álmunkból. Ugyanis a majarak között, a dézma-csúrral szembe, temérdek mezei gyűjtemény közepett gyűlt meg, özvegy B. Mihályné, azon városrésznél díszre vált báza, hihetetlen gonosz szándok okozta gyűjtés következtében. A tűz, az épületen kívül, butorokban vagy gyűjteményben kárt nem tehetett, mert üres volt, és éppen e napon akart talán beleköltözni egy zsidó, ki felett az özvegy nő pert is ütött a várossal szembe, azért, hogy a polgári jog kijátszásával akarta a zsidót, mint személyesét, borai elárulójává oda betenni. A mit utóljára fensőbb helyen csakugyan meg is nyert. — Egyebárant ez már megtörtént, s javítani csakis úgy lehetne a dolgon, t. i. az első ágán, ha a leeggett ház biztosítva lett volna. Kérdés — hát volt e? — Nagyból csapás érte a szomszéd szorgalmas földmives embert, ki minden ez idéni termését behordva, már biztosítva látta magát, midőn a szomszéd tűz egy rövid fél óra alatt végett vetett egy évi szorgalmának. Egyéb takarmány vagy más jószág, e két házon kívül nem égett.

\* Van az éji felügyeletnek városunkban egy külön testülete, s ezen testület nevezetilek vala „baktereknek”, hanem aztán, hogy milyen emberek ezek a bakterek, a már más kérdés. Ezeknek az embereknek kötelességük lenne fölvalogatva, minden percében éber figyelemmel lenni minden legkevesebb zöreire, segédul, úgy szólván utmutatójával a rendes éji őrségnek, tűz-vész kiütése esetében a templomok harangozóit azonnal értesíteni, csergetnyével lármát idézni elő. Ők ezen kötelességeiket alkukban szokták teljesíteni; a mint történt a legközelebbi éjjeli éke alkalmával, midőn egy tisztességes állású polgártárs nem megvetendő vagtassága pálcájával igyekezett az utca kövezetén részenként lefeküdni, és ott elaludt baktert felköltöni, nem azért, mert hát talán valamit már használhatott volna, hanem azért, hogy a futkosó emberek, és robogó szekerek össze ne zúzzák. Ez aztán okozza azt, hogy a városi lakosság rendesen akkor ébresztetik fel harangok zugása által, midőn mára tűz kialvó félben van, de okoztat másfelől szeles időben kimondhatlan kárt azzal: hogy a tűz-fecskendők a harangok félrevereése után indítván meg, a kellett jeladás hiánya miatt temérdek kár történhetik. Ez esetet ajánljuk figyelembe azoknak, kiket illet.

\* Ha szabad lesz kérdést intéznünk, csakugyan leszünk bátrak megkérdeni, hogy azt a dézmacsúrt pallót, a minek hídkeppeni fölépítetése, úgy tudjuk, meg is határozottatott miért nem építik már fel? Egy olyan híd, mely két városrészt közt tartja fenn a közlekedést, nagyobb figyelmet érdemelne, már csak közbátossági szempontból is; példaeset reá az okt. 12-kén éjjel történt tűzvész, midőn a hídvel embernek kertje végéből kellett a tüzet nézni, mivel a vizen át nem jöhetett a majarak közé, mert ha oda akart volna menni, kellett volna tenni egy kerületet, a mi egy fél órába bele telik, így pedig, ha híd van, egy perc alatt ott terem a vész helyén. Ohajlandó volna, ha ennek korai fölépítését nem ilyeszerű esetek sürgetnék.

\* Panaszszal, és kérelemmel járunk azokhoz, kiket illet. Ugyanis tessenek megnézni, hogy a kulvárosokban a takarmányok nagy részint az utca fölötti kertelés mellé vannak felteve, sőt némely helyeken úgy, hogy a széna a kertelés koporsóján is nyugszik. Az ilyen saját vagyonával gondolni nem tudó gazdát a büntetés mellán illetheti nemcsak azért, mert magával nem gondolt, hanem azért is, mert hanyagságával a közbátosságot is veszélyezteti, a mennyiben a gonosz indulatnak alkalmat nyújt boszúja enyhítésével, egész háztájakat elpereszeli. Kérjük az illetőket a rendőri kihágásra figyelmeztetni, s a községet bátoraságot. — Különben e folyó hó 5-kén történt tűzvész is csaknem ilyeszerű gazdai gondatlanságnak lehetett következménye.

\* Beszterce-vidék Árpástó helységéből e hó 8-kán tűzvészről tudósítanak. Több gazdasági épület s takarmánykészlet lőn a dülő elem martaléka. Azonban nagybárá biztosít-

va voltak az első magyar általános biztosító-társaság kolozsvári főügynökségénél, s újra kiemelkedhetnek phoenixként hamvaikból, miután a tűz-okozta kár megtérítése ügyében nevezett társaság kolozsvári főügynöke, Kövéri László, rögtön a helyszínére utazott.

\* Albrecht Főherceg ö cs. fonsége, Magyarország kormányzója, f. hó 6-kánd. u. érkezett Brassóba, a honnan 8-kánd. u. 2 órakor tovább utazott N.-Szeben felé.

\* A Donati által fölfedezett üstökös, melyet pár hét óta minden este szemlélünk a nyugati láthatár fölött, 2101 év alatt futja meg azon pályát, a mely a világrand törvényei által számára ki van szabva. Látható volt Nagy-Sándor korában, és Nagy Károly idejében leg-távolabb kalandozott a naptól. Szemeink előtt nem sokára eltűnik, s többé azt unokánk unokáinak unokái se látják. Ez üstökös nagysága, és fényénél fogva egyike a legszebb égi tüteményeknek századunkban. Üstöke maga 5 millió mérföldnél hosszabb, — s folyó hó 9-kén földünkől 11 millió mérföldnyi távolságra állott.

— A gyöngéd, és érzékeny tollu „Izidorá”-nak lapunk hasábjain megjelent költeményei közül a „Szerecsük” és „Fehős ég” címűeket hazánk egyik főrangú hőlyge, gr. R. H. E. csillagkeresztésé delő, — dalra alkalmazta, zongora-kísérettel. Ezt azon szellemi mozgalom kedves jelenségeként jegyezzük fel, mely hazánk minden rétegét a nemzeti művelődés és öntudatosság irányában áthatja; a kedves zene-szerzeményeknek mi is szerencsések vagyunk birtokában lenni; de nem levén azok a nyilvánosságának átadva, keblünkbe zárjuk az azokról elmondható dicséretet.

— Az 1858-ik évi birod. törv. lap XXV. d. 96-dik száma alatt közölt főlőbb rendelet szerint, a katonai szolgálat alóli fölmentés díja a jövő 1859-dik évre ezer ötszáz új forint. A kik ezen rendeletet igénybe venni akarják, jelen október havában folyamodjanak saját kerületök politikai hatóságánál a díj letétele leendő feljegyzésért.

\* A „Szépirodalmi Közlöny” közlelőbből oly változások ment át, a mely különleg inkább reductionnak tetszik, de voltaképp nem egyéb, mint a mai időkben oly fontossá vált takarékossági elv zászlójának kitűzése e szép jelszóval: „A szellembe fektetjük a súlyt és mosolygó arczalet igyekszünk hirdetni az igazság komoly szavát, mert a „szép” a művészet feladata, az igazság pedig maga a hervadtlan szépség”. E lap most elhagyja fakó borítékát, s egészen házias, egyszerű, fehér köntösben jelenik meg, új földolgozótárs Székely József karján, a ki egy szép költeménnyel és több érdekes aethetika cikkekkel igen kedvezőleg mutatja be a „második évfolyam” 1-ső számát. A másfél éven hetenként kétszer megjelenő lap fel iven önálló művek nyomtatnak, a melyeket az olvasó majd külön könyvvé köthesen. Ezen kívül az egész éves előfizetők még egy nagy „A hunnok harca” című történeti képet is kapnak mellékletül, s kárpótlásul a könyvilletményekért, a melyek a programmban 2000 előfizető után voltak igérve. Ez elvet azonban ezúttára se adja fel a szerk. A lapot már ketten írják alá, Szelestey és Székely, s e szellemi szövetség befolyása alatt a hasábk már is frisebb és választékosabb színt váltottak.

## KÜLFÖLD.

**Franciaország.** — Bármilyen keveset hallani is e pillanatig a Napoleon herceg varsói útjának föczélja felől; arról csakugyan tudni akarnak, hogy annak mellék-célja, az orosz cárnak Párisba leendő utazását kieszközölni, tökéletesen el volna érve. A czár a jövő tavaszra igérte meg a könyörgött látogatást; mintegy ráadásul már is legközelebből két orosz főherceg-asszony úti fel sátrát az Elyséeben, természetesen nagy öröme a párisi lakoságnak, a mely a mai francia politikának irányzatát osztja legalább annyiban, hogy a legőszintébb rokonszenvtől, s a legsovárabb vágyaktól van áthítelve az — orosz rubelokhoz. Párisi tudósítások egyébiránt oly sokat tudnak, még azt is, hogy az orosz czár tavasszal nem csak Franciaországot, hanem Angliát is meg fogná látogatásával tisztelni. Másfelől ismét egész komolyan erősítik, mit eddig hajlandók voltak csupán tréfának tartani, miképp Napoleon császár valóban egy francia-angol-orosz szövetségről álmodozik, s azért teljes erejéből azon dolgozik, hogy Angolszágot kiengesztelje Oroszországgal. Pelissier tbnagy nyomatos utasítást kapott volna, ezen szellemben működnie. A feladat nem éppen könnyű, de egy oly finom, s ügyes diplomatának, mint a lel-

kes és nem kevésbé testes Malakoff hg., semmire lehetetlen, és csak tulságig menő sérénység jele kétségkül, ha az említett párisi levelezők azt is megvallják, hogy a tábornagy törekvései még eddig oly édeskiesi eredményt vívtak ki. Ha már ö bajnoksga ily fontos missióval van megterhelve, önként érthető, hogy a hir, miszerint Thouvenel helyét fogná Stambulban elfoglalni, semmi valószínűséggel se bírhat, és csak azt bizonyíthatja, mily magas véleménynyel vannak a krimi fővezér diplomatiái tehetségéről, minthogy őt oly nagygon szeretnék mindenhová küldeni, a hol fontos és kényes kérdések várnak megoldást.

— Charras ezredesnek Köstner ur-hölgygyeli egybekelése f. hó 3-kán volt véghezmenendő. A szerencse és győződelem nem kizárólag birják azon előjogot, hogy a hőlygek képzelődését megokhoz vonzzák; a szerencsétlenség és vesztés varázsának is megnyílik a nőszív; mialatt a szébasztropoli diadalmas hős az ö ragyogó sorsát egy szép és nemes idegen hőlygéhez fűzi: Köstner kisasszony odahagyja a párisi élet fényességét, hogy egy száműzött sorsát megoszssa.

— Egy francia félhivatalos lap egész komlysággal adja értésül a portának, hogy neki nincs jobb barátja a francziánál, a ki jelenleg is színtoly jó indulattal van Törökországhoz, mint a háboru alatt; azonban ne tessék elefedni a portának, hogy az általa czélba vett reformoknál a francia támogatást szintén oly buzgalommal kellfogadni, mint előbb a francia katonákat. Így mérük a fontot; ha konczát megetted, levét is hőrpentsed.

— A „Pays” szerint a chinai fölkelő újból tulnyomóságot nyertek; a császári csapatoknál Nanking falai alatt rútul megverték. Nem valószínűtlen, hogy e komolyabb események hajtották föl a chinai kormányt a nyugati hatalmakkal békeszerződés aláírására.

— A Napoleon herceg varsói útja fölötti legújabb versio nem csekélyebbet tart szem előtt, mint egy francia-angol-orosz hármasszövetséget; a „D. Allg. Ztg.”-nak egy levelezője jelenti:

„A császárnak legforróbb vágya, — egy erről pontosan értesülhetett személy nyilatkozása szerint, — hármasszövetséget hozni létre Franciaország, Anglia, Oroszország közt; ezáltal, úgy véli, megszárdulna benn a császári szék, s kívülre oly hatalom lenne alkotva, mely Europa viszonyait öntetszése szerint birná rendezni, s az europai földabrosz átalakítását minden veszély, sőt erőfeszítés nélkül eszközölni.” Tehát hármakdictatorsága, mint Rómában, s Velenczében, a szegény Europa számára. A három-szavu óta után fog a civilizált és civilizálatlan világ táncolni. Független országok szolgálai tartományokká súlyednek le, a törvényeket, s rendeleteket kívülről veszik, amolyan szent szövetség lenne felállitva, inkább a status-quo ellen, mint annak javára, egy elv nélküli politikának védelmére! Kérdés, hogy vajjon Sándor czár beleegyez-e egy ily szövetségbe, s Oroszországnak Angolhon iránti ellenszenve nem lesz-e erősebb azon előnyök iránti remény-nél, melyek a hármasszövetségből eredhetnének.

Ugy hiszszük, Angolszág se igen fogna úgy minden tétova nélkül e szövetségbe lépni, mint róla ezt feltenni látszanak.

— Mint Oroszországnak középtengeri, úgy Franciaországnak olasz-honi mozgalmait őrszemmel kell kísérni. Egy romai levelező szerint a francia őrseregnek rögtön szaporítása mindenkit meglepett, midőn már tízevi megszállás után a Péter örökségének teljes kiürítését várták volna. Sőt ezenfelül kialakították a francziák azt is, hogy Civitavechiai fegyverhelyiséggel lehessen átalakítani. A pápa beleegyezett a civita-vechiai kikötőnek erődítésébe; maga a város erődítése mind inkább halad elő. Méltan

kérdeheti: mindez az egyházi államért történik-e vagy általa Franciaországról?

— Franciaországban is úgy, mint Angliában, a chinai győzelemamort az eredmények józan gyakorlati megítélésé váltja fel, s elismerik, hogy a szerződés betűje szerint ugyan sok van elérve, de mindenesetre ez ügynek komolyabb fel-fel megfogása szükséges arra, hogy a szerződés pontjait életerős igazsággá tegyék. Párisban főleg aggodalmat gerjeszt Oroszországnak erélyes eljárása s utánzásra ad ösztönt. Számos körülmény mutat oda, hogy Oroszország eddigi vívmányaival nem akarja beérni. Új terület-átengedést kíván Chinától, s kétségen kívül megis nyerendi. Azon nagy terjű szilárd állomás s az abból eredő befolyás, a melyet Oroszország illetően birtokai által szerez magának, elégségesek arra, hogy nyugtalanítsák Angol- és Franciaországot, a melyek, valamint máshol, úgy Chinában se igen hajlandók hatalmukat és befolyásukat valamely más hatalommal megosztani. Azonban még sokkal gonoszabbtól is felhetni, ha megvalósul a hir, miszerint Oroszország azon gondolkozik, hogy a chinai császárnak fellázadt alattvalói ellen segélyt nyújtson. És e hir több is mint valószínű. Murawieff Amurski tbk. ott áll China határaihoz közel több mint 10,000 főnyi sereggel, s 20 vitorlájú hajó-osztálytal. E hadierő China ellen volt szervezve azon esetre, ha az Oroszország kívánatait nem teljesítne. E kívánatok minden kardsapás nélkül lőnek teljesítve, most már természetesen foglalkodás után eped az orosz hadsereg. Mit tehetne hát üdvösebbet, mint a „mennyei birodalom” nagy szorultságba esett urának segélyt ajánlani fel, mi Oroszországra nézve kiszámíthatatlan sok hasznót ígér. 10,000 főnyi orosz haderő, a huzamos idő óta fölkelési harcra csakhamar véget vetne, s a chinai császár akkor vazalljává lenne a czárnak. A jelenlegi viszonyok egy ily vállalatnak igen kedvezők, se Francia-sa Angolszág nem rendelkeznek a chinai vizeken csak távolról is az oroszhoz hasonlítható erővel, s nem is oly könnyen s egyhamar teremethetnek elő hasonlót. A két nyugati hatalom igenis könnyen vette a chinai ügyet, s nem vette tekintetbe a ravaszéjszaki szomszédot, a ki régtől fogva szép csendesesen készülődött és most egyszerre egy harczi képes táborral áll ott China határainál. Ide járul még, hogy az oroszok már, mint tőzszomszédok, s természetöknél fogva is közelebb állnak a chinaiakhoz, mint a francziák és angolok.

— Napoleon hg. is megérkezett Chalonsba f. hó 3-án, utjáról jelentést tenni a császárnak. Tulajdonképp küldetése még most is mély homályba van hurbolva; azonban folyvást tartja magát azon hir, hogy az orosz császár jövő tavasszal Párisba menend.

— A „Pays”-nek írják Alexandriából, hogy Perim szigetét a keletindiai társulat megszállotta; hirszerint 200 sipahiból álló őrséget rendelt oda; az éjszakanyugati fokon erődtöt emelt, melyen a brit zászló lobog, s a sziget közepén, a legmagasb ponton, egy nagy tárházat, s lakóházakat építettett a hivatalnokok számára.

**Anglia.** — A „Times” nem sokat aggódik a villafrancai tény miatt. Nem hogy rémülködnie, ugymond, hogy Oroszország egy szép kikötőt szerez magának néhány óra-járásnnyira a mi maltai hajórajunktól; sőt inkább nagyon is örvendének rajta, látván, hogy a czár jóvendőbeli jó viseletére nézve, ily szép záloggal biztosít minket. Az éjszaki teknősbéka végére mégis lenne oly tagja, melyet többé nem huzhatna vissza, menhelyet szolgáltatna teknője alá. A „Times”-nek némi tekinthetben igaza van, csak hogy feleli, miszerint, míg a Franciaországgal szorosabb viszony fennáll, Oroszország ebben egy második paizst bír, mely neki saját teknőjét szükség esetében tökéletesen kipótolhatja.

— A „D. A. Z.” szerint bméleheny

avatottak állítják, hogy Anglia és Franciaország között a viszonyok sohasem voltak barátságosabbak, zavartalanabbak, mint éppen e pillanataiban, s meg vannak győződve, hogy még azon esetben is, ha Sándor császár Párisba menne és ott a legenyesebben fogadtatnék, Londonból e látványt nyugton néznék végig, mert szerintük Londonban igen jól tudják, hogy a császár egy Anglia, Franciaország és Oroszország közötti három szövetséget tart szeme előtt, melyhez Poroszországnak nyitva lenne az út stb.

— A „Times“ a Dunaifejedelemségek szervezését fejtegetve, mondja többi közt: „nehogy valami örült lelkesedést várjanak az angol közönségtől azon örömezet fölött, hogy ismét egy papir-alkotmányt a világha kiröptetve; azonban szerencsét kíván mégis magának, az olvasónak, s az országnak ahoz, hogy a fejedelemségi kérdés csaknem hat évi szakadatlan vitát után egyelőre el van végezve.

— A cochinchinai francia hadjárat, miről már szó volt, aligha új felhőt nem hoz az ugy nevezett „szíves egyetértés“ egére; az angol kabinet nagyon celszerűnek találja a francia császárt ezen új tervében támogatni, kijelentvén azt,

hogy ha Franciaországnak szándéka Cochinchinában magának földterületet szerezni, Angliának szintén szándéka egy kis darabot birtokba venni, — hogy ott is szomszédságban legyenek.

— Szept. 20. és 23-ka közt kielégítő jelzések érkeztek Valenciából Newfoundlandba: azonban megfordított irányban a jelek érthetlenebbek voltak.

— Indiában, mint aug. 11-kéről írják, az eső véget vetett a hadi működéseknek; a felkelők pedig ez alkalmat arra használták, hogy tért nyerjenek.

A legújabb kínai hírek szintén kedvezőtelnek. A kínaiak odahagyják Hongkongot és Macaot; minthogy pedig e két várost csak ők látták el eleséggel, az angolok éhségtől tartanak. Kantonban a kínai császár kiáltványa, melylyel a béke helyreállítását jelenté, a népet nagyon felbőszítette.

## UJ POSTA.

— A „Preuss Corr.“ jelenti, miképp a királyi újság látta, hogy tökéletes felgyógyulásaig, a porosz herceg a kormányzást teljes önállóságban szabad belátása szerint folytassa. Erre vonatkozó hirdetmények, valamint további alkotmány-

szertű lépések is haladéktalanul várhatók. Az országgyűlés hihetőleg okt. 20-ig össze fog hivatalni.

Berlini okt. 9-ki táv. sürgöny szerint gr. Westphalen belügyminiszter elbocsátott. Flottwell vezeti a minisztériumot ideiglenesen. A királynak illető nyilatkozványa megjelent. Az országgyűlés végleg okt. 20-ra van egybehívva.

— Varsói tudósítások szerint Napoleon hg. fogadtatása a császári udvar részéről addig soha nem látott ünnepélyességgel történt. A hercegnék megjelenése számos elagott lengyel nemesek gyűlésében, a kik nagybátyja alatt szolgáltak hajdan, csaknem villanyos hatást idézett elő; az ifjabb nemzedék közt is sokan annyira el voltak ragadtatva, mintha daczára minden ellenkező tapasztalatoknak, hazájok üdvét még most is Franciaországtól várnák. Ilyetén demonstrációk legalább is nem voltak észlelhetők, s orosz részre tán nem a legkellemesebb hatást tették.

— A francia-portugalli viszály komoly fordulatot vesz, ha bármég alaptalan is azon hír, hogy a lisaboni francia követ már visszahívatott volna. Azonban Angliországnak bele fog avatkozni e viszályba, pártját fogván a kisdé portugalli kormányának, de a melynek nagy igazsága

van a rabszolgavásárt üző francia ellen, habár ez a „rabszolga“ rút név helyett szebb nevet talált fel, ugyint: „szabad néger munkások.“ Szép azoknál, a kik nem értik.

— Redcliffe és Thouvenel sohasem tudtak egy szórón nyomtatni, s hogy az ellentét újból ismétlődjék, a mely pillanathoz Redcliffe Stambulba megérkezett, Thouvenel már fordította szekerét haza felé. Okt. 13-án volt határozottan elindulandó.

— Szegény Derby lordnak szomorú a lejtője a közsvény kinnza kezét, habár oly kegyetlenül, hogy a kabinet élén alig ba fentarthatja magát. Azonban ne kérdezzük még, ki lesz utóda, mintha már is ki akarnék mérni lakhelyét a nyavalygó, de azért jó étvágygyal bíró premiernek. De azért beteg nem beteg miniszter, minden pártolni fogja Portugáliát a nem igaz uton járó Franciaország ellen.

— Londonból okt. 8-dikán, távirják: Az atlanti táviró jelzéseit Neufundlandban jól értik.

Bécsi börze. — Október 9-dikén. Erdélyi urhéri-papír 81½. Magyar urhéri-papír 81½. Nemzeti kölcsön 82½. Arany 5½ (darabja 4 ft 44 kr) Ezüst 1.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

## Urbékkáptótlási töke-utalványozás

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Miksa Eleknek közből, vajalai b. u. 6608 ft 8 kr, — dd. o. hadrévi, m.-kezei b. u. 3400 ft 7 kr, — gr. Haller nna b. Szentkereszti Zsigmondnak katonai, csetelki, velkéri b. u. 14918 ft 22 kr, — Végh Lászlónak budateli b. u. 3178 ft 7½ kr urb. kárp. töke és jár. utalv. A követ. bead. dec. 1-ig. Tárgy. nap jan. 29-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megy. törv. után Gáti Gábornak várhegyi b. u. 2439 ft 3¼ kr, — gr. Kun Kata b. Löwenthal Samunának s gr. Kun

Jozefina gr. Kleberbergszóné szokoli b. u. 400 ft, — dd. unokai, körvélykapui, m.-fülpösi, a-idecsi, v. szentiváni, toldalagi, ligeti, m.-bogáti, o.-dellői, pusztai, alalmási, vajdaszei b. u. 35422 ft 49¾ kr, — öz. b. Kemény Dénesné öz. b. Kemény Lászlóné, ifj. b. Kemény Domokos, b. Kemény Samu, Zsigmond és Jánosnak m.-gy.-monostori, deríteli, bedecsi b. u. 7147 ft 24 kr urb. kárp. töke és jár. utalv. A követ. bead. dec. 10-ig. Tárgy. nap jan. 28-ka d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Csizsár Samunak mint Alsó Rozália öz. Zsombori Istváné hagyaték-tömege képviselőjének vajda-szentiváni, toldalagi, dedái, disznajói, beresztelki, alsó-répai, magyarói, idecsipataki b. u.

4556 ft 11 kr, — ballai után 1670 ft 31 kr, — Viski Ferencnek ballai, idecsipataki b. u. 1416 ft 41 kr, — Hegyesi Erzsébet Viski Ferencnek ballai, unokai, m.-régeni, magyarói, mezőkoki, pusztai, alalmási b. u. 6129 ft 15¾ kr urb. kárp. töke és jár. utal. A követ. bead. dec. 10-ig. Tárgy. nap jan. 25-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Dreng Györgynek papfalvi b. u. 336 ft 22¾ kr, Győrffy Mária és Klárának pokai, ballai b. u. 1098 ft 29¾ kr, — b. Szentkereszti Zsigmondnak deríteli, erdőfalvi, o.-gy.-monostori, jakótelki, kelezeli, meregyői birt. u. 6470 ft 24 kr urb. kárp. töke és jár. utalv. A követ. bead. dec. 10-ig. Tárgy. nap jan. 26-ka d. e. 9 órákor.

## HIVATALOS HIRDETÉS.

alább elősorolandó ügyvivősegi közbenjárása által. Kolozsvárt július 23-dikán 1858.

Az erdélyi kölcsönös jog- és tűz-

mentő társulat igazgatósága.

Az erdélyi ügyvivők névsora:

Abuduhányán: Arkosy Károly postames-

ter és birtokos.

Ádamoson: Kovács Károly.

Alsó Boldogasszonyfalván: Gyarmathy Dániel birtokos.

Álvinczen: Butyka Dániel.

Aranykúton: Móza Samu birtokos és

haszonbérli.

Balázsfalván: Dániel Ödön kereskedő.

Balázstetkén: Szokoly Pál birtokos.

Baróthon: Császár József kereskedő és birt.

Bethlenben: Csűrös József ev. ref. lelkész.

Bikalon: Hankovics György birtokos.

Brassóban: Müller Károly kereskedő.

Bürkösön: Szoboszlai B. Lajos birtokos.

Csikbánkfalván: Madár Antal birtokos.

Csik-Taplócán: Lázár Dénes birtokos.

Czikón: Péchy László.

Dézsén: Kovács Mózes birtokos és keresk.

Dobokán: Hodor Károly birtokos.

Erdő-Szentgyörgyön: László Ger-

gely ev. ref. lelkész.

Felvinczen: Magyar Pál birtokos.

Fogarásban: Nehrer Sámuel kereskedő.

Gidőfalván: Vajna Károly birtokos.

Hátszegen: Ehrenthletzberger Péter postames-

ter.

Károlyfehérvárr: Dergán József keresk.

Kentelkén: Vályi Elek ev. ref. esperes.

Kézdí-Vásárhelyen: Kovács Dániel birt.

Kolozson: Veres Sándor birtokos.

Kovácsán: Kozma Antal postahivatalnok

és birtokos.

Krasznán: Gyulay Károly birtokos.

Magyar Fülöpön: Csia Elek birtokos.

Magyar Győr-Monostoron: Hory Far-

kas ev. ref. lelkész.

Magyar Nagy-Zsomboron: Zsombori

József birtokos.

Magyar Sáros-Berkeszen: Takács

Zsigmond birtokos.

Maros-Ilyén: Fekete György birtokos.

Maros-Ludason: Nyerges Ferenc birtokos.

Maros-Solymoson: Bogdán Mózes ev.

ref. lelkész.

Maros-Ujvárr: Csengeri József birtokos

és cs. kir. sóhivatalnok

Maros-Vásárhelyen: Czecz Mik. keresk.

Mező-Csávásan: Benkő Károly birtokos.

Mező-Méhesen: Kendeffy István birtokos.

Mező-Szilváson: Papp Ist. haszonbér.

Mocsos: Csobánczy-testvérek kereskedők.

Nagy-Enyeden: Ungár Mihály kereskedő

Naszodon: Mihalás József postames-ter és

birtokos.

## MAGÁN HIRDETÉSEK.

(536) (3-3)

### Eladó jószág.

Kolozsvártól három, Tordától 2 mföld távolságban egy szép, 1900—2000 hold szántóföldből, rétekből és erdőkből álló tiszta csaknem egészen fogott jószág szabad kézből eladó. Ezen jószághoz tartozik 5 — öt palakmalom, két helységben egész, egyben fél korcsma, és a tordai országtól vonalán egy jó korcsma. Van a jószágon csaknem új, kényelmes lakház, mindenféle gazdasági épületek egészen új állapotban. Értekezhetni iránta Kolozsvárt, belső-torda-utca, 124. sz. alatt.

(543) (4-3)

Stark Károly nyergesmester Bécsben, ajánlja kész szolgálatát minden rangu és rendű méltóságos és t. cz. uraságoknak. Igen csinos és tartósságra számított kész szekerai vagynak most is. Megbízóival szemben pontosságot és jutányosságot ígér, s igéri, hogy szolgálatával minden igényt kielégít, mikint erről eddigelő Erdélybe leszállított szekerai kezkeskednek. Szállása Rossan, Smidgasse nr. 102. Megrendeléseket lehet tenni. Kolozsvárt is, alsó-Szénutca, 347. szám alatt.

(542) (2-2)

### Hirdetvényes idézet.

mely mellett tordai polgár, Bocz Pál, feleségét Székely Annát, ki lakása helyéről, Tordáról, csak eltűnt, s holléte se tudatik, idézti az Ar-Torda kerületi unitarius esperességben, mostantól fogva számító: három hónap elteltével, legelsőben tartandó egyházi törvényszék eleibe, az ellene nevezett férje által indítandó váloperhez szöhlátásra. — különben meg nem jelenése esetére, a törvényes eljárás következő ményét várhatja magára. A székülés helye, és ideje felől tudomást szerezhet idézti elől-írtál.

Toroczkón, okt. 8-án, 1858.

KORONKA ANTAL,

unitarius esperes.

(538) (3-3)

### Optikai jelentés.

Van szerencsém jelenteni a t. cz. közönségnek, hogy éppen most érkezett számomra Páris és Bécsből egy gazdag szállítmány optikai eszközökből.

Különösen ajánlhatom az agromaticus látcsöveket 6 üveggel, 7, 8, 9, 10 egész 20 frinyi árakért, színházi látcsöveimet 8 és 12 üveggel, 18—20 frt; conservatív szemüvegeimet, mindennemű u. m. arany, ezüst, békateknő, acél, szaru és khina-ezüst foglalatban.

Bátor vagyok ajánlani az általam készített, khina-ezüstbe foglalt szemüvegeket, miután azok a legfinomabb üveggel vannak ellátva, s nálam 1 ftől 1 frt 30 krig terjedő árért kaphatók, s így szegényebb sorsúak is csekély árért jó szemüveggel láthatják el magokat.

Továbbá nálam mindig találhatók mindennemű lorgnette, francia rajzeszközök, fekmérték, stereoscop-képek üveg és ércz-lemezeken, s mindennemű tárgyak az optika köréből.

Heinrich József,  
optikus és gépész

(540) (2-3)

### Eladó bor.

Ballán, Szilágy-Somlyó közelében vagyon 4000 veder 1856, és 1857 beli színbor eladó. Értekezhetni Ballán helyben, tulajdonos Nagy Istvánnal.

(485) (7-12)  
1818—858. szám.

### Felhívás biztosításra.

Társulatunk, mely minden egyes tagját érhető elemi károk kölcsönös szövetkezés utján fedezetét tűzte ki feladatát, s mely lefolytái alatt 1900 on felüli kárvalott tagtársaknak volt szerencsés segélyt nyújtani, s e mellett kedvező években, a csapásoktól ment tagoknak is előre befizetett biztosítási járulékaikból nem egyszer tetemes díjrészleteket visszajuttatni, azon elvénél fogva, hogy minden egyes tag csak is annyival járuland a közösen pénztárhoz, mennyi a társulat tiszta szükséglete, következőleg mentől kevesebb az összes káresemény, annál kevesebb levén a szükséglet fődözt, a biztosítási járuléki is épp azon mérvben apad — ily közérdekű, s közhasznú elvénél fogva tisztelettel szöhlítja fel a nagy közönséget, saját érdekük előmozdítása tekintetéből, e társulatban részvételre; annyival inkább, mint-hogy e társulatban minden egyes részvevő, tagként csatlakozik az egészhez, s ekképp a társulati nézőnövén, s ugyanazon arányban az egyesekre háruló teher is mindinkább oszolván, minden tag, biztosítása aránya szerint annak részese, s a szabályok alapján, mindenben mint sajátjában osztozik is. E társulatban részvétel eszközölhető minde-nütt, különösen pedig Erdélyben a társulatnak

(527) (4-6)

Alóltírtak tisztelettel jelentik a t. cz. közönségnek, miszerint ösztönözöttve azon magas pártolás által, melyben rövid meglepedés k ideje alatt részestültek, angolhoni győniküket megbízta Europa-hírű „Hon ble Hudson's Bay Company in London“ a világ minden részéből szerkesztetett börtgyűjteményekből az idei országos vásáron különféle legértékű, s jobb börtök beszerzésére; mely megbízásnak miután győnikük teljes megelégedésre elegendő lett, figyelmzettini bírtak a t. cz. közönséget gazdagon kiállított raktárak megsemmelésére, mely jószág, választékos-ság, s lehető mérsékelt áránál fogva, a külföldiekkel méltán vetekedik, s a mellett, hogy mindennemű szöcs-készletek, s préme nagy választásban találhatók, megrendeléseket is készséggel fogadva, jól, pontosan, és olcsón végeznek.

Magokat a nagyérdemű t. cz. közönség pártfogására ajánlják.

Raktárak Kolozsvárt, piaczor b. Szentkereszti házánál 7-dik sz. alatt.

Prohátzki és társa